

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI

Delegatura w Poznaniu

P/12/162
LPO-4101-04-05/2012

Poznań, dnia 19 lipca 2012 r.

**Pan
Zenon Norman
Wójt Gminy Piaski**

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

Na podstawie art. 2 ust. 2 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli¹, Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Poznaniu przeprowadziła kontrolę działalności i finansowania, w latach 2009-2012 (do 31 marca), warsztatu terapii zajęciowej, prowadzonego przez Gminę Piaski (dalej „Gmina”).

W związku z kontrolą, której wyniki przedstawione zostały w protokole kontroli podpisanym w dniu 5 lipca 2012 r. oraz po uwzględnieniu dodatkowych wyjaśnień złożonych w dniu 12 lipca 2012 r., Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 60 ust. 1 ustawy o NIK, przekazuje Panu Wójtowi niniejsze wystąpienie pokontrolne.

Najwyższa Izba Kontroli ocenia negatywnie działalność Gminy w zakresie prowadzenia warsztatu terapii zajęciowej oraz wykorzystanie środków otrzymanych na dofinansowanie jego działalności.

1. Gmina, jako jednostka prowadząca, w myśl postanowień art. 10a ust. 1 ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych² (dalej „ustawa o rehabilitacji”), zapewniła organizacyjne i finansowe wyodrębnienie warsztatu terapii zajęciowej (dalej „warsztat”). Gmina nie stosowała się jednak do postanowień umowy o dofinansowanie działalności warsztatu zawartej w dniu 4 stycznia 2005 r. z powiatem gostyńskim, pozostawiając prowadzenie ewidencji księgowej środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych (dalej „Fundusz”) warsztatowi. Ewidencja ta, w myśl § 7 ust. 1 ww. umowy, powinna być prowadzona przez jednostkę prowadzącą warsztat. Z kolei niezgodnym z dyspozycją § 15 rozporządzenia Ministra Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 25 marca 2004 r. w sprawie warsztatów terapii zajęciowej³ (dalej „rozporządzenie”), było wskazanie, jako właściwego do przekazywania środków Funduszu, rachunku bankowego warsztatu. Środki te powinny być przekazywane jednostce prowadzącej warsztat na wyodrębniony rachunek bankowy warsztatu.

NIK zwraca uwagę, że faktyczny status organizacyjny i funkcjonalny warsztatu nie odpowiadał postanowieniom statutu warsztatu, w części określającej go jednostką budżetową. Rada Gminy Piaski, uchwałą nr XXIII/134/2000 z dnia 15 grudnia 2000 r., nadała warsztatowi statut, nie powołała jednak, w drodze uchwały, gminnej jednostki budżetowej (art. 12 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych⁴, dalej „ustawa o finansach publicznych”). Ponadto, podstawą gospodarki finansowej warsztatu (do 31 grudnia 2011 r.) nie były plany dochodów i wydatków (art. 11 ust. 3 ustawy o finansach publicznych), warsztat nie sporządzał sprawozdań budżetowych, a pobranych dochodów nie odprowadzał do budżetu gminy (art. 11 ust. 1

¹ Dz. U. z 2012 r., poz. 82 ze zm.

² Dz. z 2011 r. Nr 127, poz. 721 ze zm.

³ Dz. U. Nr 63, poz. 587.

⁴ Dz. U. Nr 157, poz. 1240 ze zm.

ustawy o finansach publicznych). Warsztat nie spełniał zatem ustawowych kryteriów samorządowej jednostki budżetowej.

W latach 2010-2012 (do 31 marca), warsztat działał na podstawie regulaminu organizacyjnego, który nie został zatwierdzony przez Gminę, w sposób określony w § 9 rozporządzenia.

2. Liczba uczestników warsztatu w całym okresie objętym kontrolą wynosiła 35 osób, co było zgodne z postanowieniami umowy o dofinansowanie działalności warsztatu. W latach 2010-2012 (do 31 marca), do warsztatu przyjęto 12 osób, przy czym jedna z nich, w dniu przyjęcia (wrzesień 2011 r.) nie posiadała orzeczenia ustalającego stopień niepełnosprawności. Osoba ta nie spełniała tym samym kryterium przyjęcia, wskazanego w regulaminie organizacyjnym warsztatu. Wymagane orzeczenie uczestnik uzyskał po 19 dniach od przyjęcia. Przyjęcia do warsztatu czterech osób dokonano bez uzgodnienia z powiatowym centrum pomocy rodzinie, co było niezgodne z dyspozycją art. 10f ust. 2 ustawy o rehabilitacji. Natomiast w przypadku dwóch osób, uzgodnień takich dokonano dopiero po przyjęciu do warsztatu.

3. W warsztacie działało siedem pracowni. NIK zwraca uwagę, iż umowa o dofinansowaniu działalności warsztatu przewidywała funkcjonowanie w warsztacie sześciu pracowni. Rehabilitację zawodową i społeczną prowadzono przy zastosowaniu 21 form terapii i 10 rodzajów treningów. Jednym z nich był trening ekonomiczny. Część środków (17.099 zł) w ramach tego treningu wypłacono niezgodnie z zasadami określonymi w regulaminie organizacyjnym warsztatu. Uchybienia polegały na wypłacie środków bez decyzji rady programowej (łącznie 10.640 zł wypłacone 28 uczestnikom) oraz wypłacie po określonym w regulaminie terminie (łącznie 6.459 zł wypłacone 30 uczestnikom). Z kolei wykorzystanie środków przez trzech uczestników (łącznie 130 zł) nie zostało udokumentowane lub udokumentowano je niezgodnie z postanowieniami regulaminu.

Zajęcia w poszczególnych pracowniach warsztatu odbywały się zgodnie z przyjętą organizacją i planem pracy. Na jedną osobę pracującą na stanowisku merytorycznym (instruktor terapii zajęciowej) przypadało pięciu uczestników warsztatu.

4. W warsztacie, zgodnie z art. 10a ust. 4 ustawy o rehabilitacji, działała rada programowa. Rada, w latach 2010-2012 (do 31 marca), wywiązała się z wynikającego z art. 10a ust. 5 ustawy o rehabilitacji, obowiązku dokonania, nie rzadziej niż co trzy lata, kompleksowej oceny realizacji indywidualnego programu rehabilitacji uczestników warsztatu oraz zajmowała stanowisko w kwestii osiągniętych przez nich postępów w rehabilitacji. W warsztacie brak było dokumentacji potwierdzającej: opracowanie indywidualnych programów rehabilitacji dla 17 uczestników (art. 10a ust. 3 ustawy o rehabilitacji) oraz dokonanie półrocznej oceny indywidualnych efektów rehabilitacji 23 osób (§ 14 ust. 2 rozporządzenia). W indywidualnych programach rehabilitacji opracowanych dla 44 uczestników⁵, rada programowa nie określiła form współpracy z rodziną lub opiekunami uczestnika (art. 10a ust. 3 pkt 4 ustawy o rehabilitacji).

5. Warsztat nie zapewnił ochrony danych osobowych uczestników warsztatu. Żadnemu z uczestniczących, w latach 2010-2012 (do 31 marca), w przetwarzaniu danych osobowych pracownikowi warsztatu, administrator danych osobowych (kierownik warsztatu) nie nadał wymaganych upoważnień. Przetwarzanie danych osobowych uczestników przez kadrę warsztatu odbywało się zatem wbrew postanowieniom art. 27 i 37 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. o ochronie danych osobowych⁶. Niezgodnym z dyspozycją art. 39 ust. 1 ustawy o ochronie danych osobowych było z kolei niezaprowadzenie przez administratora danych ewidencji osób upoważnionych do ich przetwarzania. Według dodatkowych wyjaśnień Wójta Gminy Piaski, kierownik warsztatu nadał, w dniu 20 czerwca 2012 r., pracownikom warsztatu upoważnienia do przetwarzania danych osobowych uczestników. W warsztacie zaprowadzono także ewidencję wydanych upoważnień.

6. W warsztacie zatrudnionych było – na koniec lat 2010-2011 i na 31 marca 2012 r. – odpowiednio 15, 12 i 10 osób. Stan zatrudnienia w ujęciu etatowym (na koniec lat 2010 i 2011 r. oraz na 31 marca 2012 r.) nieznacznie różnił się (o odpowiednio 0,68, 0,60 i 1,35 etatu) od ustalonego w umowie na dofinansowanie działalności warsztatu. Ponadto w warsztacie, pomimo wymogu określonego w ww. umowie na dofinansowanie, nie był zatrudniony (stan na 31 grudnia 2011 r. i 31 marca 2012 r.) pracownik socjalny.

Kwalifikacje pracowników warsztatu odpowiadały wymogom umowy o dofinansowanie działalności warsztatu. Umowy o pracę z pracownikami warsztatu zawierali jednak kolejni kierownicy warsztatu, którzy nie posiadali formalnego upoważnienia do występowania w imieniu Wójta Gminy w tym zakresie. Zgodnie z § 13 ust. 3 rozporządzenia, pracowników warsztatu powinna zatrudniać jednostka prowadząca warsztat.

⁵ Łącznie w latach 2010-2012 (do 31 marca) uczestnikami warsztatu terapii zajęciowej było 46 osób.

⁶ Dz. U. z 2002 r. nr 101, poz. 926 ze zm.

7. Na dofinansowanie działalności warsztatu, Urzędowi – na lata 2010-2012 – przyznano 1.553.580 zł (po 517.860 zł na każde z tych lat). Środki powiatu gostyńskiego przyznane Urzędowi odpowiadały minimalnemu limitowi ustalonemu w art. 10b ust. 2a ustawy o rehabilitacji i stanowiły 10% kosztów działalności warsztatu.

W latach 2010-2012 (do 31 marca), warsztat uzyskał przychód ze sprzedaży towarów i usług wykonanych przez uczestników warsztatu w ramach programu terapii w łącznej kwocie 12.418 zł (4.776,20 zł w 2011 r. i 7.641,80 zł do 31 marca 2012 r.), który zgodnie z § 10 rozporządzenia, w całości przeznaczono na pokrycie wydatków związanych z integracją społeczną uczestników.

Do kosztów działalności warsztatu dofinansowanych środkami Funduszu, warsztat zaliczył tylko te wskazane w § 19 ust. 1 rozporządzenia. NIK zwraca uwagę, że dane o wysokości wydatków na wypłatę wynagrodzeń oraz zapłatę składek na ubezpieczenie społeczne oraz na fundusz pracy, wykazane w przekazanym do Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Gostyniu sprawozdaniu, nieznacznie różniły się (były zaniżone o odpowiednio 383,74 zł, 500 zł i 95,68 zł) od danych w tym zakresie wynikających z ewidencji księgowej warsztatu. W sprawozdaniu, drobne rozbieżności (zawyżenie o 18,20 zł) wystąpiły również między faktycznie uzyskaną przez warsztat kwotą odsetek bankowych, podlegających przekazaniu do Funduszu, a kwotą wynikającą z wyciągów bankowych.

Na niezbędną wymianę wyposażenia, w latach 2010-2011, warsztat przeznaczył środki Funduszu nieprzekraczające 3% środków przeznaczonych na pokrycie rocznych kosztów działalności. Środki na ten cel (łącznie 13.953,02 zł) wykorzystano jednak bez zgody powiatu gostyńskiego, co było niezgodne z § 19 ust. 2 rozporządzenia.

8. Urząd nie wywiązał się, z wynikającego z § 22 ust. 5 rozporządzenia, obowiązku powiadomienia Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Gostyniu o sposobie wykonania zaleceń pokontrolnych z kontroli PCPR przeprowadzonej w warsztacie w 2010 r.

Przedstawiając powyższe oceny i uwagi, Najwyższa Izba Kontroli wnosi o:

- 1) przyjmowanie do warsztatu jedynie osób posiadających orzeczenie o stopniu niepełnosprawności ze wskazaniem uczestnictwa w terapii zajęciowej,
- 2) doprowadzenie do zgodności faktycznej organizacji warsztatu z dokumentacją określającą jego status,
- 3) stosowanie się do obowiązujących w warsztacie zasad ustalania oraz wypłacania środków w ramach treningu ekonomicznego,
- 4) finansowanie zakupu niezbędnego wyposażenia środkami Funduszu jedynie za zgodą powiatu.

Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Poznaniu, na podstawie art. 62 ust. 1 ustawy o NIK, oczekuje przedstawienia przez Pana Wójta w terminie 14 dni od daty otrzymania niniejszego wystąpienia pokontrolnego, informacji o sposobie wykorzystania uwag i wykonania wniosków bądź o działaniach podjętych w celu realizacji wniosków lub przyczyn niepodjęcia takich działań.

Zgodnie z treścią art. 61 ust. 1 ustawy o NIK, w terminie 7 dni od daty otrzymania niniejszego wystąpienia pokontrolnego przysługuje Panu prawo zgłoszenia na piśmie do dyrektora Delegatury Najwyższej Izby Kontroli w Poznaniu umotywowanych zastrzeżeń w sprawie ocen, uwag i wniosków zawartych w tym wystąpieniu.

W razie zgłoszenia zastrzeżeń, zgodnie z art. 62 ust. 2 ustawy o NIK, termin nadesłania informacji, o której wyżej mowa wyżej, liczy się od dnia otrzymania ostatecznej uchwały właściwej komisji NIK.